

Різниця між кредитом та лізингом та як зрозуміти, коли можна укласти прямий договір

Плануєте взяти кредит на придбання грейдера чи проводити відкриті торги? Чи це не закупівля в розумінні Закону? Яка різниця між кредитом та лізингом? У цій статті ви отримаєте відповіді на ці питання.

Різниця між кредитом та лізингом

Перш ніж відповісти на питання про закупівлю послуг з кредитування чи лізингу, необхідно надати визначення понять «кредит» та «лізинг».

Відповідно до частини 1 статті 1054 Цивільного кодексу України за кредитним договором банк або інша фінансова установа (кредитодавець) зобов'язується надати грошові кошти (кредит) позичальникові у розмірі та на умовах, встановлених договором, а позичальник зобов'язується повернути кредит та сплатити проценти.

Стаття 2 Закону України «Про банки та банківську діяльність» дає визначення поняття «банківський кредит» та визначає як будь-яке зобов'язання банку надати певну суму грошей, будь-яка гарантія, будь-яке зобов'язання придбати право вимоги боргу, будь-яке продовження строку погашення боргу, яке надано в обмін на зобов'язання боржника щодо повернення заборгованої суми, а також на зобов'язання на сплату процентів та інших зборів з такої суми.

Відповідно до статті 806 Цивільного кодексу України за договором лізингу одна сторона (лізингодавець) передає або зобов'язується передати другій стороні (лізингоодержувачеві) у володіння та користування майно, що належить лізингодавцю на праві власності й було набуто ним без попередньої домовленості із лізингоодержувачем (прямий лізинг), або майно, спеціально придбане лізингодавцем у продавця (постачальника) відповідно до встановлених лізингоодержувачем специфікацій та умов (непрямий лізинг), на певний строк і за встановлену плату (лізингові платежі).

До договору лізингу застосовуються загальні положення про найм (оренду) з урахуванням особливостей, встановлених цим параграфом та законом.

До відносин, пов'язаних з лізингом, застосовуються загальні положення про купівлю-продаж та положення про договір поставки, якщо інше не встановлено законом. Особливості окремих видів і форм лізингу встановлюються законом.

Так, згідно зі статтею 1 Закону України «Про фінансовий лізинг» **фінансовий лізинг** — вид правових відносин, за якими лізингодавець зобов'язується відповідно до договору фінансового лізингу на строк та за плату, визначені таким договором, передати

лізингоодержувачу у володіння та користування як об'єкт фінансового лізингу майно, що належить лізингодавцю на праві власності та набуто ним без попередньої домовленості із лізингоодержувачем, або майно, спеціально придбане лізингодавцем у продавця (постачальника) відповідно до встановлених лізингоодержувачем специфікацій та умов, а також які передбачають при цьому додержання принаймні однієї з ознак (умов) фінансового лізингу, передбачених пунктами 1–4 частини 1 статті 5 цього Закону.

Отже, **кредит** — це позика коштів зі сплатою процентів за їх користування. Лізинг — фінансова оренда для придбання основних засобів підприємствами та інших товарів фізичними і юридичними особами.

Кредит та лізинг — закупівлі в розумінні Закону?

Закон України «[Про публічні закупівлі](#)» (далі — Закон) визначає порядок здійснення закупівель для потреб держави, територіальних громад.

Перелік випадків, на які не поширюється дія Закону, для замовників визначений у частині 5 статті 3 Закону.

До 26.06.2021 дія Закону не поширювалась на випадки, якщо предметом закупівлі були, відповідно до пункту 13 статті 3: послуги фінансових установ, у тому числі міжнародних фінансових організацій, щодо надання кредитів, гарантій, лізингу та послуги, допоміжні до фінансових послуг.

Після 26.06.2021 пункт 13 статті 3 Закону викладено в такій редакції: «послуги фінансових установ щодо надання кредитів, гарантій, а також послуги, необхідні для підготовки та реалізації інвестиційних проектів, проектів державно-приватного партнерства, у тому числі проектів, що здійснюються на умовах концесії, які надаються міжнародними фінансовими організаціями».

Тобто послуги з лізингу з 26.06.2021 не є послугами, на які не поширюються дія Закону. У разі необхідності закупівлі послуг з лізингу замовник повинен здійснювати таку закупівлю відповідно до норм Закону.

Одночасно на закупівлю послуг з кредитування не поширюється дія Закону для замовників.

Термін «фінансова установа» вживається у значенні, наведеному в Законі України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», якщо надавачем послуг є резидент. Якщо надавачем послуг є нерезидент, під фінансовою установою розуміється юридична особа, яка має право надавати фінансові послуги відповідно до законодавства країни його реєстрації, про що замовнику надається документальне підтвердження.

Отже, якщо замовником передбачена закупівля послуг фінансових установ саме щодо надання кредитів, гарантій, то така закупівля здійснюється без застосування Закону на підставі пункту 13 частини 5 статті 3 Закону.

Аналогічна позиція щодо здійснення закупівлі послуг кредитування без застосування

Закону висловлена Міністерством економіки України на запит від АТ «Оператор ринку» № [161/2022](#). [Все для закупівель на одному порталі](#)

Кредит та лізинг у період воєнного стану

Загальновідомим є факт введення з 24.02.2022 воєнного стану на всій території України. Як регулюються питання закупівлі послуг з кредитування та лізингу в умовах воєнного стану?

З 19.10.2022 на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування замовники, що зобов'язані здійснювати публічні закупівлі товарів, робіт і послуг відповідно до Закону, проводять закупівлі відповідно до Особливостей, затверджених постановою Кабінету Міністрів України [від 12.10.2022 № 1178](#) (із змінами) (далі — Особливості), яка прийнята Урядом на виконання вимог Закону.

Згідно з пунктом 3 Особливостей замовники, що зобов'язані здійснювати публічні закупівлі товарів, робіт і послуг відповідно до Закону, проводять закупівлі з урахуванням цих особливостей та з дотриманням принципів здійснення публічних закупівель, визначених Законом.

Сфера застосування Закону визначена статтею 3 Закону. Згідно зі статтею 1 Закону публічна закупівля — придбання замовником товарів, робіт і послуг у порядку, встановленому цим Законом.

При цьому згідно з Законом договір про закупівлю — господарський договір, що укладається між замовником і учасником за результатами проведення процедури закупівлі/спрощеної закупівлі та передбачає платне надання послуг, виконання робіт або придбання товару.

Поряд з цим перелік випадків, на які не поширюється дія Закону, для замовників визначений у частині 5 статті 3 Закону. Так, відповідно до пункту 13 частини 5 статті 3 Закону **дія цього Закону не поширюється на випадки, якщо предметом закупівлі є послуги фінансових установ щодо надання кредитів, гарантій, а також послуги, необхідні для підготовки та реалізації інвестиційних проєктів, проєктів державно-приватного партнерства, у тому числі проєктів, що здійснюються на умовах концесії, які надаються міжнародними фінансовими організаціями.**

Висновки

У разі, якщо замовником передбачена безпосередньо закупівля послуг фінансових установ щодо надання кредитів, така закупівля здійснюється без проведення процедур закупівель, передбачених Законом. В інших випадках у разі придбання іншого предмета закупівлі замовник здійснює таку закупівлю відповідно до вимог Закону та Особливостей, в один із способів, залежно від очікуваної вартості предмета закупівлі. Аналогічна відповідь надана Мінекономіки на запит № [697/2023](#).

Завантажуйте також [шпаргалку щодо строків зберігання документів з публічних](#)

закупівель та читайте більше в статтях: публічних закупівель

«Кредитні кошти в публічних закупівлях»;

«Чи є сплата членських внесків публічною закупівлею?».